

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasi Udruženja Jugoslov. Učiteljstva. — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop.
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 40.— K
pol leta . . . 20.— "
četrt leta . . . 10.— "
posamezna številka po 80 vin.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 60 vin. za vsako peti vrsto. Priloge stanejo poleg poštnine še 45 K.

Telefon uredništva
št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne peti vrste, če se tiska enkrat . . . 90 vin.
" " " dvakrat . . . 80 "
" " " trikrat . . . 50 "
za nadaljnja izvršenja od peti vrste po 40 vin.
Oznaniila sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo ljubljanskega Poverjenišva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravištvo Učiteljsk. Tovariša
v Ljubljani, Mestni trg št. 17/III.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštnine.

Delegacijsko zborovanje v Mariboru.

(Dalje in konec.)

Vprašanje nadzornikov.

(Poročevalec tov. Drag. Humek.)

Točna in zanimiva izvajanja poročevalčeva so izzvenela v nastopne resolucije:

1) Ljudsko šolo nadzoruj ljudskošolski učitelj, ki je v pedagoško-didaktičnem in stanovskem oziru popolnoma neporočen.

2) Meščanske šole nadzoruj poseben višji šol. nadzornik. Prideljeni mu morajo biti aktivno delujoči strokovnjaki za posamezne skupine, ki imajo nalogo v pedagoško-didaktičnem oziru nadzorovati meščansko šolsko učiteljstvo dotične skupine.

3) Pravico imenovanja nadzornikov ima samo minister prosvete. Učiteljska organizacija pa imej pravico, da stavi predlog, ki se mora upoštevati.

Delegacija vzame resolucije z odobravanjem na znanje. Sprejme se tudi dodatni predlog:

Za ženska ročna dela na ljudskih in meščanskih šolah naj se kot nadzornica nastavi strokovnjakinja.

Buren in vihar protest nastane proti eventualnemu imenovanju nadzornikov na bivšem Kranjskem od strani poverjenišva za uk in bogočastje. (Ogorčenje. Vzklikanje: Upor od zgoraj! Jih ne pripoznamo! Spoštujte zakon!)

Tov. Alb. Lajovic stavi predlog: Učitelji, ki je prevzel katerokoli funkcijo v vladi, mora izstopiti iz organizacije, da ima organizacija napram njemu prosto roko v zastopanju koristi organizacije, odnošno vlade. — Predlog pade. — Sprejme se predlog tov. Flereta:

Organizirani učitelji, ki kot šolski nadzorniki in podobno stopijo v vlado, lahko ostanejo v organizaciji, ki pa jim ne odkazuje nikakoli funkcij.*

*) Kakor čujemo, smatra poverjeništvo UJU ta sklep kot neumesten in za organizacijo škodljiv. Potrebno je, da ga revidiramo.

Podpredsednik narodnega predstavnštva dr. Ribar in minister dr. Kukovec

prideta živahno pozdravljena v zborovalno dvorano. Predsednik jih v imenu delegacije pozdravlja.

K besedi se oglasi dr. Ribar in izva v blagoslavni srbohrvaščini sledeče: Prihaja na zborovanje zgolj iz simpatij za učiteljski stan, ki ga pozna tembolj, ker je sam učiteljev sin. Dobro si je v svesti, da je učiteljstvo oni temeljni faktor, ki doprinese k zgradbi naše države. Pozdravlja delegacijo kot človek iz naroda, kot Sokol, kot Jugoslovane. —

Minister dr. Kukovec prinaša pozdrave zadržanega ministra prosvete Svetozarja Pribičevića. (Viharen aplavz.) Pozdravlja zborovalce tudi v svojem imenu kot minister za socialno politiko, ki ima tudi skrbeti za mladino. Pozdravlja delegacijo kot političen delavec. Javnosti še ne preveva oni velikih duh, ki pripomore k solidni državi. Ne smemo zaigrati tega, kar smo si pridobili na bojiščih poljih. Delo učiteljevo se bo uštevalo povsod in vsikdar.

Volitev v odseke.

Stanovsko-politični: Rajšp Jos., Črnogaj Fr., Šumer H., Skulj A., Sodnikova Marija.

Časnikarsko-književni: Dimnik Ivan, Plesničar P., Hren A., Zupančičeva Vita.

Pedagoško-didaktični: Hočevar M., Fleret P., Černej L., Scheligova Irma.

Gospodarski: Lapajne J., Bernot Iv., Likozar A., Pristovšek Fr., Voglar Fr.

Častni sod: Černej L., Jelenc L., Skulj Fr., Miklavčičeva Janja, Šumer H., Zupančičeva Vita.

O gmotnem položaju

poročta tov. Fran Voglar. Sprejete so bile resolucije, ki jih prinašamo na drugem mestu. V zadevi upokojenega učitelja je bila sprejeta nastopna resolucija: Pred

1. dec. 1919 upokojenemu učiteljstvu se nakažejo pokojnine kakor jih določa upokojenec sedanjí šolski zakon. — Nadalje se sprejme predlog poročevalcev: Uduženju se naroča, da izposluje vsemu ljudskošolskemu in meščanskošolskemu učiteljstvu isti povišek novih draginskih doklad v istem razmerju kot so bili poviški izplačani ostalemu javnemu uradništvu že meseca junija t. l.

Vprašanje ženskega učiteljskega v Mariboru.

(Poročal tov. L. Jelenc.)

Nato je poročal tovariš L. Jelenc v zadevi ženskega učiteljskega v Mariboru. Posegel je v zgodovino tega zavoda iz zadnjih dni. V Mariboru je bilo pred pretratom deželno žensko učiteljske. ki le imelo lepo poslopje. Po prevratu je bilo ukinieno: iz katerega vzroka ni prav jasno, kaže pa vse na to, da bi radi poglali vse gojenke tega zavoda na zasebno učiteljske mariborskih nun. Na pritisk ljudstva, ki noče, da bi se bodoče učiteljice izobraževale v samostanskih šolah, se sicer mariborsko žensko učiteljske ni reaktiviralo, a prideli se se gojenke morskemu drž. učit. — koedukacija. Tako se je vršil pouk v zadnjih dveh letih. Ob koncu minulega šolskega leta je pa poverjeništvo za prosveto odredilo, da se ta zavod popolnoma opusti. Zaradi tega ukrepa je ljudstvo jako ogorčeno. Mariborski merodajni krogi so storili vse potrebne korake, da se prepreči namera. Tudi ministrstvo prosvete je izdalo na poverjeništvo prosvete v Sloveniji odlok, ki veleval, da se vzdrži zavod, a čuje se, da poverjeništvo vztraja pri svojem ukrepu. Ker stojimo na principijelnem stališču, da naj se vzgajajo učiteljice le na državnih učiteljskih in ne enostransko v samostanih, se pridružuje poročevalec v tej zadevi predlogu velikovškega, pliberškega, slovenjegranskega in marbreškega učiteljskega društva ter ga priporoča v sprejem. Predlog se glasi: Stojimo na principijelnem stališču, da naj se vzgajajo učiteljice za javne šole na javnih učiteljskih.

ščih. Ker edino državno žensko učiteljske v Ljubljani ne zadostuje potrebam javnega šolstva in je za štajerski in koroški naraščaj preoddaljeno in premajhno, zahtevamo, da se mariborsko žensko učiteljske takoj zopet otvori. Zahtevamo to tem bolj, ker je to izrecna želja ljudstva, ki jo merodajne oblasti v urejeni državi morajo upoštevati. Ako bi se pa samostojen zavod zaradi pomanjkanja učnih moči res ne mogel vzdržati, naj se ustanove v prihodnjem šolskem letu vzporednice na ondotnem moškem državnem učiteljske. Predlog je bil soglasno sprejet.

Poročila odsekov:

1. Stanovsko politični odsek pomnožen z nekaterimi člani glavnega odbora, je razpravljali o mnogih vprašanjih in predlogih. Okrajna učiteljska društva in posamezniki dobe na vprašanja potom strokovnega tajništva pismen odgovor. Predlogi in resolucije, o katerih je delegacija sklepala že lani, se odpošljejo ponovno na pristojna mesta.

Radi kratko odmerjenega časa tudi sledečih predlogov ni obravnavala delegacija, temveč jih le v naprej odobrila z naročilom, da se objavijo v „Učiteljskem Tovarišu“.

1. Ljutomersko učiteljsko društvo predlaga, naj se dela na to, da se jesenske počitnice prestavijo na poletje. Odsek se izreče za izenačenje počitnic na vseh šolah v državi.

2. Predlog pliberškega učiteljskega društva, naj se na merodajnem mestu vpliva na pospešitev izgotovitve zakona glede uradnih prejemkov in službene pragmatike, se sprejme soglasno in nujno priporoča.

3. V smislu resolucije mariborskega učiteljskega društva glede razpisa službenih mest, se naroči poverjeništvo Udruženja Jugoslovanskega Učiteljstva Ljubljana, da se obrne na višji šolski svet s prošnjo, da se takoj razpiše vsa časna zasedena službena mesta v Mariboru in drugod.

4. Ker se še vedno vračajo učitelji — vojni ujetniki, ki še nimajo usposob-

LISTEK.

† Franc Košir.

V svojem rojstnem kraju v Studenicih pri Poljčanah je umrl v sredo 28. julija tov. Franc Košir, nadučitelj v Lokah v Savinjski dolini. Rojen l. 1883, je služboval nekaj let v ptujskem okraju, potem pa se je preselil v Savinjsko dolino, kjer je učiteljeval od l. 1908. v St. Jurju ob Taboru, zadnji dve leti pa je vodil šolo v Lokah.

Poznal sem ga temeljito in zato lahko rečem, da je bil tov. Košir eden onih redkih naših ljudi, kakoršnih nam ravno danes na vseh koncih in krajih primanjkuje. Ponosen in samozavesten kakor malokdo, ni poznal nikakega hinavstva in klečeplavstva. Neustrašeno je povedal vsakemu v obraz, kar je bilo potrebno.

Učiteljski poklic mu je bil vzor poklica. Z veseljem je zahajal v šolo in se posvetil vzgoji mladine z največjo verno. Z ljudstvom je živel v najlepši slogi in ednosti. Za vsacega je imel prijazno besedo in vsakemu je rad pomagal hoditi v tem ali onem oziru. Ljudstvo ga je spoštovalo, ljubilo in ga bo težko pozabilo.

Kot zaveden tovariš se je oklenil z vso ljubeznijo stanovske organizacije. Bil je zvest in vrl član „Savinjskega učit. društva“. Zamudil ni brez vzroka niti enega

zborovanja. Šele potem, ko ga je zavrtna in kruta bolezen vrgla na bolniško posteljo, smo ga pogrešili v svoji sredini.

Tov. Košir je bil vedno navdušen Jugoslovane. Svojega narodnega prepričanja ni nikdar zatajil in nikdar prikrival. Leta 1914. je postal žrtev svojega iskrenega jugoslovanskega rodoljublja. Vrgli so ga v ječo, kjer je trpel duševno in telesno. V graških garnizijskih zaporih je dobil, kakor se je sam izrazil, kal bolezni, ki ga je spravila v najlepši moški dobi v grob. Z ustvaritvijo Jugoslavije je dobil tudi on kakor mnogi drugi najlepše zadoščenje za vse trpljenje in preganjanje.

Zbolel je tov. Košir resno začetkoma maja na ledvicah. Podal se je za mesec dni v celjsko bolnišnico. O blinkočih se je podal navidezno dober k svojim staršem v Studenico, kamor je zahajal ob vsaki priliki. Zahrbna bolezen pa se je že čez par dni zopet pojavila in od tedaj ni več vstal. Smrt ga je rešila neznošnega trpljenja.

Dolga vrsta pogrebcev se je vila iz studeniškega trga tja gori na idilično pokopališče. Več tovarišev in tovarišic iz Savinjske doline, mnogo pa onih iz slovenbištrškega okraja je spremljalo draga prijatelja in tovariša k večnemu počitku. Prihitela sta mu izkazati zadnjo čast tudi prijatelja iz mladih let tov. nadzornik Koronec in g. R. Koronec, vodja okr. glavarstva v Brežicah.

Spregovoril sem ob odprtem grobu prijatelju in tovarišu v zadnje slovo, zapeli smo mu žalostinko ter se začeli razhajati med ihtenjem njegovih starih roditeljev.

Se enkrat sem se ozrl na stari grad, na trg in na Boč. Pojavile so se pred menoj vse one slike, basni in pripovedke s tega lepega kottiška slovenske zemlje, ki sem jih večkrat čital v „Zvončku“ in ki jih je poklanjal pokojni tov. Košir slovenski mladini.

ALBIN SPREITZ:

Beseda o „Popotniku“.

Neoporečen vodnik učiteljstva na potu samozobrazbe in modernega šolskega dela je Popotnik pod vodstvom tov. nadzornika Pavla Flereta. — Če pa premišlujem, v koliko so podavanja tega našega izbornega pedagoškega in znanstvenega lista prešla v duševno last enemu delu našega učiteljstva, ne morem se otresti grenke misli, da je iste bore malo. — Gmotne razmere žal ne dopuščajo več izhajati glasila mesečno. Pa bodi z ozirom na sedanjí čas splošnih omejitev! Da pa preide vsebina, ki vsekakor pomenja napredek v udejstvovanju pedagogike, didaktike in samozobrazbe v kri in meso tudi nepozornim, ki se iz kakršnegakoli vzroka ne velobito tako v čtivo, kakor so jo zamislili marljivi in temeljiti sotrudniki

tega lista, bi priporočal v omenjenem interesu sledeče:

Razprave ali donosi iz šolskega dela naj tvorijo predmet predavanj v učiteljskih društvih. Le na ta način se bo vzbujalo vsestransko zanimanje za podavanja v Popotniku in bodo v njem označene misli in nasveti o tem ali onem vprašanju oplojile spoznavanje vsem, ki so dobrih misli in bistrih glav. Vsestranska debata in sodelovanje bo le v prid za še temeljitejšo obravnavo kakšne teme. Društva lahko store obvezne sklepe in prikreje podane migljaje z ozirom na krajevne razmere, kar je velike važnosti za izvedbo teorije v prakso.

Nadalje bi bilo v velikem interesu aktualne vzgoje in aktualnemu pouku, če bi g. urednik ozi. naš pedagoški in didaktični odsek razpisal v Učiteljskem Tovarišu vsako četrtilletje teme za prispevke. S tem bi se ne samo smotreno napredovalo v moderni pedagogiki in didaktiki, marveč podnetila bi se delavnost, vnetost in vzbudila plemenita konkurenca v prid naj boljšim prispevkom!

Imeli bi tako mirno vest, da prinaša Popotnik svoječasno v gotovih vprašanjih res najboljše, kar so zamislili učiteljski teoretiki in praktiki.

Takšen razpis brez nagrad bi bil tem lažje izvedljiv, ker bi ne povzročal nikakršnih stroškov. Zelo bi me veselilo, ako bi prav kmalu izpregovorili o podanih mislih tehtnejši tovariši kot sem jaz.